

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
Кафедра рисунка, живопису та архітектурної графіки

СИЛАБУС
освітньої компоненти – ОК 19.1, 19.2, 19.3, 19.4
Навчальна дисципліна - Рисунок

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	ОПП «Архітектура та містобудування»	
Обсяг дисципліни	12 кредитів ECTS (360 академічних годин)	
Види аудиторних занять	практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	розрахунково-графічна робота	
Форми семестрового контролю	залік	

Викладачі:

Коншина Олена Михайлівна, ст. викладач кафедри рисунка, живопису та архітектурної графіки alenakonshyna@gmail.com

Міхова Лариса Миколаївна ст. викладач кафедри рисунка, живопису та архітектурної графіки mihovaln@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ОСНОВНИМИ ЗАКОНАМИ ТЕОРІЇ ГРАФІЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ НА ПЛОЩИНІ, НАВИЧКАМИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИХ ЗАКОНІВ В АРХІТЕКТУРНІЙ ПРАКТИЦІ. ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ОСНОВНИМИ ЗАКОНАМИ ПОБУДОВИ СКЛАДНОЇ АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ ФОРМИ РІЗНОМАНІТНИМИ МАТЕРІАЛАМИ МИСТЕЦТВА.

Наприклад: Вміння використовувати навички з рисунка при проектуванні реальних архітектурних споруд, використовувати різноманітні художньо-графічні матеріали для відтворення образу архітектурного об'єкту. Вміння втілювати архітектурно-художній задум, творчі та проектні пропозиції у завершенні архітектурно-технічні проекти різного напрямку, володіння методами моделювання та гармонізації штучного середовища проживання.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Архітектурна графіка; Нарисна геометрія; Основи проектування, Рисунок, Живопис, Скульптура, Історія мистецтва, Об'ємно-просторова композиція.

Програмні результати навчання:

ПРН 12. Відтворити основи теорії зображення на площині; способи виконання рисунків за уявою з метою розвитку імпровізаційних здібностей; зображувати матеріальні форми з натури, по пам'яті та за уявою; робити ескізи, начерки; використовувати різноманітні художньо-графічні матеріали.

Відтворити основи теорії сприйняття кольорового зображення; назвати технічні засоби застосування кольору при виконанні графічних зображень; передавати на папері кольорову гаму оточуючого середовища; вирішувати композицію кольорових зображень; використовувати локальні і збагачені кольори, кольоровий контраст і нюанс в практичній роботі.

Визначити основи теорії скульптурного зображення на площині; назвати художні матеріали та приладдя скульптури як одного із видів образотворчого мистецтва; описати засоби та прийоми об'ємно-просторового моделювання в скульптурі; розробляти ідею скульптурної композиції в комплексі з архітектурою.

ПРН 20. Володіти основами образотворчої грамоти, реалістичної та декоративно-монументальної живописної композиції, методами архітектурно-художнього синтезу. Бути обізнаним та використовувати стилістичні особливості в монументально-декоративному живопису, теорію сприйняття кольорового зображення; застосовувати об'ємно-просторові та колористичні засоби вирішення художньо-образних задач, технічні засоби застосування кольору при виконанні графічних зображень. Володіти навичками реалістичного живопису. Застосовувати в проектній діяльності навички роботи з комп'ютерними графічними програмами.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- основи теорії зображення на площині;
- основи композиції, закономірностей вирішення композиційних задач;
- способи виконання рисунків за уявою з метою розвитку імпровізаційних здібностей;
- графічні художні матеріали та приладдя;
- композиційні та світлотонові взаємодії щодо створення художнього образу міського пейзажу в реалістичному зображенні;
- основи теорії скульптурного зображення на площині;
- художні матеріали та приладдя скульптури як одного із видів образотворчого мистецтва;
- засоби та прийоми об'ємно-просторового моделювання в скульптурі;
- види станкової, монументальної і декоративної скульптури;

- ідейно-естетичні та художньо-виразні принципи різних архітектурних стилів;
- принципи скульптурно-архітектурного синтезу.
- ідейно-естетичні та художньо-виразні принципи різних архітектурних стилів;
- принципи скульптурно-архітектурного синтезу.

володіти:

- методикою реалістичного зображення об'ємних форм на двомірній площині;
- методикою вирішення композиційних задач;
- методикою виконання зображення за уявою та по пам'яті;
практичними вміннями та навичками з рисунка при створенні художнього образу реальних архітектурних споруд (ескізи, монументально-декоративне оформлення інтер'єрів та екстер'єрів);
- виразними засобами скульптури при створенні об'ємно - просторової композиції;
- використовувати вміння та навички з області скульптури в професійній практиці.

вміти:

- компонувати на площині, в об'ємах та просторах;
- розробляти ідею композиційного рішення на основі композиційних закономірностей;
- зображувати матеріальні форми з натури по пам'яті та за уявою; робити ескізи, начерки;
- використовувати різноманітні художньо-графічні матеріали та засоби комп'ютерної графіки;
- відтворювати бажаний образ архітектурного об'єкту в проектних рішеннях;
- зображати інтер'єри та екстер'єри архітектурних об'єктів по пам'яті та за уявою;
- виконувати ескізи, начерки, зарисовки архітектури та архітектурного середовища як у реалістичному, так і у стилізованому виді;
- виконувати ескізи, начерки постаті людини в різних рухах та положеннях;
- використовувати різноманітні виразні засоби скульптури в художньо-архітектурній практиці;
- зображати інтер'єри та екстер'єри архітектурних об'єктів по пам'яті та за уявою;
- розробляти художню ідею скульптурної композиції відповідно до архітектурної площини та простору.
- використовувати різноманітні художньо-графічні матеріали при створенні художніх творчих композицій та навчальних завдань з рисунка.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна

Розділ 1.					
1.1	Зображення групи простих геометричних форм		16		6
1.2	Зображення архітектурних деталей (капітель, орнамент)		16		6
1.3	Сюжетно-тематичний натюрморт		22		8
1.4	Композиція «Стилізація натюрморту»		10		6
Розділ 2.					
2.1	Зображення інтер'єру рисувального залу		18		8
2.2	Зображення архітектурних деталей на прикладі декоративної металевої огорожі, решітки (РГР)		16		6
2.3	Зображення малого замкнутого простору (дворик)		18		8
	Композиція «Архітектурна фантазія: стилізація дворика»		12		4
Розділ 3.					
3.1	Зображення міських парків, скверів з елементами малих архітектурних форм з натури.		12		6
	Виконання роботи «Архітектурна фантазія в стилі...» на основі попередніх ескізів та зарисовок.		12		6
3.2	Зображення пластичної анатомії голови людини (череп, обрубковка)		8		2
3.3	Зображення гіпсової античної голови (Венера, Антіной, Гермес)		8		2
3	Зображення екстер'єру пам'ятника архітектури. Виконання зарисовок фрагментів та елементів екстер'єру; вивчення технік в ескізній графіці при зображенні архітектурного середовища; зображення екстер'єру пам'ятника архітектури на основі попередніх зарисовок (стан, пора року і т.п.) з використанням обраної графічної техніки (РГР)		24		10
Розділ 4.					
4.1	Зображення гіпсових статуй		8		2
4.2	Зображення фігури людини. Групи людей		8		2
4.3	Розробка дизайну інтер'єра з фігуративним розписом: виконання ескізу фігуративного розпису за тематикою інтер'єра; розробка дизайну інтер'єра суспільних або житлових приміщень.		12		6
4.4	Зображення старовинного інтер'єру з натури із стафажем людини		16		6
4	Підсумкова архітектурно-художня композиція в жанрі міського пейзажу «Моя Одеса»: виконання начерків та зарисовок за тематикою підсумкової роботи; створення художнього образу міста Одеси на основі попередніх начерків і зарисовок з використанням обраної графічної техніки. (РГР)		20		10
	Всього		256		104

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Рисунок, живопис, скульптура» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
ЧАСТИНА I			
Розрахунково-графічна робота	1	15	25
Аудиторна робота	4	15	25
Контроль знань:			
Підсумковий (семестровий) контроль знань (перегляди виконаних навчальних та творчих робіт)	1	30	50
Разом		60	100
ЧАСТИНА II			
Розрахунково-графічна робота	1	15	25
Аудиторна робота	4	15	25
Контроль знань:			
Підсумковий (семестровий) контроль знань (перегляди виконаних навчальних та творчих робіт)	1	30	50
Разом		60	100
ЧАСТИНА III			
Розрахунково-графічна робота	1	15	25
Аудиторна робота	4	15	25
Контроль знань:			
Підсумковий (семестровий) контроль знань (перегляди виконаних навчальних та творчих робіт)	1	30	50
Разом		60	100
ЧАСТИНА IV			
Розрахунково-графічна робота	1	15	25
Аудиторна робота	4	15	25
Контроль знань:			
Підсумковий (семестровий) контроль знань (перегляди виконаних навчальних та творчих робіт)	1	30	50
Разом		60	100

Розрахунково-графічну роботу для частини I передбачено з теми «Сюжетно-тематичний натюрморт в графіці».

Графічні роботи виконуються на основі практичного завдання та складаються зі збору допоміжної графічної інформації: розробки ескізів, начерків; виконання основної графічної роботи (формат А-3).

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи[1].

Розрахунково-графічну роботу для частини II передбачено з теми «Зображення архітектурних деталей на прикладі декоративної металевої огорожі, решітки».

Графічні роботи виконуються на основі практичного завдання та складаються зі збору допоміжної графічної інформації: розробки ескізів, начерків; виконання основної графічної роботи (формат А-3).

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи[2].

Розрахунково-графічну роботу для *частини III* передбачено з теми «Зображення екстер'єру пам'ятника архітектури».

Графічні роботи виконуються на основі практичного завдання та складаються зі збору допоміжної графічної інформації: розробки ескізів, начерків; виконання основної графічної роботи (формат А-3).

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи [9], [22].

Розрахунково-графічну роботу для *частини IV* передбачено з теми архітектурно-художньої композиції в жанрі міського пейзажу «Моя Одеса». Графічні роботи виконуються на основі практичного завдання та складаються зі збору допоміжної графічної інформації: розробки ескізів, начерків; виконання основної графічної роботи (формат А-3).

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи [4].

Орієнтована тематика аудиторних контрольних робіт для *частини I*: короткострокові зарисовки — «Зображення групи геометричних форм», складних предметів побуту в техніці м'яких матеріалів, «Сюжетно-тематичний натюрморт», «Рисунок архітектурної деталі (капітель)»; «Декоративна стилізація натюрморту» (А-3). Для виконання аудиторних контрольних робіт студентам пропонується звертатися до рекомендованих джерел інформації зазначених у розділі 5.

Орієнтована тематика аудиторних контрольних робіт для *частини II*: зарисовки інтер'єрів громадських та житлових будівель у різноманітних графічних техніках, зарисовки архітектурних деталей на прикладі декоративної металевої огорожі, решітки; зарисовки одеського дворику у різноманітних графічних техніках, розроблення ескізів до композиції з елементами архітектури (А-3), зарисовки внутрішнього замкнутого простору в архітектурі (дворики) в різноманітних графічних техніках, Для виконання аудиторних контрольних робіт студентам пропонується звертатися до рекомендованих джерел інформації зазначених у розділі 5.

Орієнтована тематика аудиторних робіт для *частини III*: зображення міських парків, скверів з елементами малих архітектурних форм з природи; виконання роботи «Архітектурна фантазія в стилі...» на основі попередніх ескізів та зарисовок (А-3). зарисовки античної гіпсової голови (черепа, обрубковки) (А-3);

Розрахунково-графічна робота з теми «Екстер'єр пам'ятника архітектури». Зарисовки зовнішнього простору в архітектурі в різноманітних графічних техніках (А-3). Розроблення ескізу архітектурної композиції в іншій від основного рисунку техніці (А-3).

Орієнтована тематика аудиторних контрольних робіт для *частини IV*: Зображення гіпсових статуй, зображення фігури людини, групи людей (А-3); розробка дизайну інтер'єра з фігуративним розписом: виконання ескізу фігуративного розпису за тематикою інтер'єра (А-3); зображення «Інтер'єру старовинної будівлі», зарисовки інтер'єрів у різноманітних графічних техніках, виконання короткочасних етюдів окремих фрагментів (А-3), виконання серії зарисовок декоративних елементів в інтер'єрі (А-3).

Розрахунково-графічна робота з теми архітектурно-художньої композиції в жанрі міського пейзажу «Моя Одеса»: виконання зарисовок перспективи вулиці; вивчення технік

в ескізній графіці при зображенні архітектурного середовища; зображення перспективи вулиці (стан, пора року і т.п.) на основі попередніх зарисовок з використанням обраної графічної техніки (РГР).

Для виконання аудиторних та самостійних робіт студентам пропонується звертатися до рекомендованих джерел інформації зазначених у розділі 5.

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді підсумкових переглядів з викладачами (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Методичні рекомендації для студентів «Сюжетно-тематичний натюрморт в графіці. РГР» до практичних занять та виконання РГР з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок» для студентів напряму підготовки 191 «Архітектура та містобудування» / укл. Л.М. Міхова, О.Д. Любімова, Е.В. Михайленко. -Редакційно- видавничий відділ ОДАБА, 2023. - 45 с.
2. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок» для виконання практичних завдань та РГР за темою: «Зображення декоративної металевої огорожі» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» / Карпова С. М., Міхова Л. М., Самойлова О. М. – О.: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2018. – 50 с.
3. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок 3» до практичного завдання з теми : «Зображення простої античної гіпсової голови» / Коншина О.М. – Одеса: ОДАБА, 2020. – 44 с.
4. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок» до теми «АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЯ КОМПОЗИЦІЯ: МІСЬКИЙ ПЕЙЗАЖ» Трутнев І.А., Григор`єва В.Б. Поронік Е.Г. 2012р. С.-43
5. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок (спецрозділ)» до практичних занять та РГР за темою: «Зображення перспективи вулиці» / Кубриш Н.Р., Міхова Т.В., Олешко Л.І., Самойлова О.М. – О.: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2018.
6. Methodical instructions for discipline “Drawing” (Special Course) for practice “Drawing of the group of simple geometric forms” : for students of the educational level “Bachelor”speciality 191 “Architecture and Urban planning”. / Міхова Т.В., Карпова С.М., Самойлова О.М. – Odessa : OSACEA, 2019. – 52 с.
7. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок 4», до практичних занять та РГР з теми: «Зображення інтер'єру громадських будівель і архітектурних споруд на прикладі міста Одеси (архітектурні пам'ятники і культові споруди)» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»/ Білгородська О.Є., Коншина О.М., Кучеренко К.П. – Одеса: Друкарня ОДАБА, 2018р –65 с.
8. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок 3», до практичних занять «Зображення міських парків або скверів з елементами малих архітектурних форм на прикладі міста Одеса» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» за галуззю знань 19 «Архітектура та будівництво», спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»/ Коншина О. М. – Одеса: Друкарня ОДАБА, 2018р – 47 с.
9. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок 3» до самостійного заняття з теми: «ЗОБРАЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНО-ГРАФІЧНОЇ СТИЛІЗАЦІЇ

на прикладі одеського дворика» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітнього рівня «Бакалавр» 62 сторінки формату А4 Одеса, ОДАБА, 2020р.

10. «EXTERIOR IMAGE OF THE MONUMENT OF ARCHITECTURE IN THE CITY OF ODESSA» METHODOICAL INSTRUCTIONS

for discipline «Drawing, painting, sculpture» for students of the educational level "Bachelor" specialty 191 "Architecture and Urban planning" 45стор. А4 Одеса, ОДАБА, Травень 2022р.

11. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок» до самостійної роботи студентів 3 курсу з теми: «Начерки та замальовки фігури людини в навчальному рисунку» за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» / Міхова Т.В. – О.: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2012. – 46 с.

12. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок. Спецкурс» до теми: «Архітектурно-художня композиція: міський пейзаж» за напрямом підготовки 6.06.0102 «Архітектура» освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр / Григор'єва В.Б., Поронік Е.Г., Споденюк С.І. – О.: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2012. – 44 с.

13. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок. Спецкурс» до теми: «Місто в стилі...

Архітектурна фантазія» освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр за галуззю знань 19

«Архітектура та будівництво» напрям підготовки «Архітектура» спеціальний вид діяльності

191 «Архітектура та містобудування» / Григор'єва В.Б., Поронік Е.Г., Споденюк С.І. – О.:

Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2016. – 34 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Барчаи Е. Анатомия для художников. / Ене Барчаи –Изд-во Эксмо, 2000. – 255 с. (Серия: Классическая библиотека художника)
2. Бесчастнов Н. П. Графика пейзажа: учебное пособие для вузов / Н.П. Бесчастнов. – М., 2005 – 301 с.
3. Жабинский В.И. Рисунок: Учебное пособие. / В.И. Жабинский, А.В. Винтова. – М.: ИНФРА-М, 2008. — 256 с.
4. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка. / Н.Г. Ли – М.: Издательство «Эксмо», 2005. – 239 с.
5. Логвиненко Г. М. Декоративная композиция : учеб. пособие для вузов / Г.М. Логвиненко. Москва : Владос, 2008. – 144 с.
6. Макарова М. Н. Практическая перспектива: учеб. пособие для вузов / М.Н. Макарова. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Академический проект, 2007. – 432 с.
7. Паранюшкин Р. В. Техника рисунка : учебное пособие для художественных специальностей / Р. В. Паранюшкин. 2-е изд. Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. – 188 с.
8. Тихонов С.В. Рисунок: Учеб. пособие для вузов / С.В. Тихонов, В.Г. Демьянов, В.Б. Подрезков. – М.: Стройиздат, 1983. – 296 с.
9. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок 3» до практичних занять до теми: «Екстер'єр замкнутого простору на прикладі одеського дворика» для студентів по напрямку підготовки 6.060102 «Архітектура» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» / Трутнев І А., Коншина О.М. – Одеса: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2013. – 52 с.
10. Методичні вказівки до виконання завдання: «Декоративна стилізація натюрморту в системі художньої підготовки архітектора» напрям підготовки 6.060102 "Архітектура" / Карпова С.М., Білгородська О. Є. – Одеса: Астропринт, 2014. – 68 с.

11. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок» до самостійної роботи до теми: «Зображення геометричних форм» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» / Кубриш Н.Р., Трутнев І.А., Олешко Л.І., Самойлова О.М. – Одеса: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2016. – 42 с.
12. Рындин А.С. Учебное пособие «Живопись» / А.С. Рындин. – Одесса, 2004. – 237 с.
13. Рындин А.С. Учебное пособие «Живопис. Теория и практика» / А.С. Рындин. – Одесса, 2010. – 287 с.
14. Методические указания по дисциплине «Живопись» к теме: «Натюрморт. Светлотные отношения» для студентов по направлению подготовки 6.060102 «Архитектура» образовательно-квалификационного уровня «Бакалавр» / Рындин А.С., Рындина Л.И. – О.: Редакционно-издательский отдел ОГАСА, 2011. – 29 с.
15. Горбенко А.А. Акварельний живопис для архітекторів / А.А. Горбенко. – К.: Будівельник, 1982. – 126 с.
16. Панксьонов Г.І. Живопис. Форма, колір, зображення / Г.І. Панксьонов. – М.: Академія, 2008. – 362 с.
17. Кубриш Н. Р., Олешко Л. І. Методичні вказівки до виконання завдання: «Ліплення рельєфу рослинного орнаменту з гіпсової моделі» на практичних заняттях з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Скульптура» для студентів 2 курсу напряму 6.060102 «Архітектура» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр». – Одеса: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2015. – 32 с.
18. Кубриш Н.Р., Карпова С.М., Олешко Л.І. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Скульптура» до самостійної роботи та виконання РГР за темою: «Рельєф рослинного орнаменту» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітнього рівня «Бакалавр». – Одеса: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2019. – 42 с.
19. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок» для виконання практичних завдань та РГР за темою: «Зображення інтер'єру громадських та житлових будівель». для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» / Карпова С. М., Григор'єва В. Б. – О.: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2018. – 40 с.
20. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок» для виконання практичних завдань за темою: «Рисунок черепа людини» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітнього рівня «Бакалавр» / Любімова О.Д., Міхова Л.М. – Одеса: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2018. – 40 с.
21. Методичні вказівки до виконання завдання: «Сюжетно-тематичний натюрморт» на практичних заняттях з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. рисунок» для студентів I курсу напрям підготовки 6.060102 "Архітектура" / Карпова С.М., Білгородська О. Є., Міхова Т.В. – Одеса: Астропринт, 2015. – 94 с.
22. Методичні вказівки з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура. Рисунок 3» до практичних занять до теми: «Зображення екстер'єру пам'ятника архітектури в місті Одеса» для студентів за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» / Трутнев І А., Коншина О.М., Споденюк С.І. – Одеса: Редакційно-видавничий відділ ОДАБА, 2017. – 34 с.